

Vänstern i Mölndal

FÖR RÄTTVISA OCH SOLIDARITET | TEMA KLIMAT & MILJÖ | 2025

ODR SAMHÄLLSINFORMATION

Vänstern i... är en del av
skriftserien Folkviljan.

Ny regering behövs

för att rädda klimatet

För ett rättvist
Mölndal

Rösta i kyrkovalet
21 september

FOTOGRAF: ANDREA ANDERSSON TÄN

FOTOGRAF: AGNES STUBER

FOTOGRAF: AGNES STUBER

Leif Öster

SKOGSÄGARE

"Närheten mellan skogspolitiken och skogsindustrin gör det svårt för den enskilde skogsägaren att välja en egen väg."

Kajsa Fredholm

RIKSDAGSLEDAMOT (V)

"De flesta privata skogsägare vill skydda sin skog, men saknar medel att förverkliga det."

Ida Gabrielsson

EKONOMISK-POLITISK TALESPERSON (V)

"För en klimatomställning som fungerar för vanligt folk."

INTRO

Klimat- rättvisa nu

Den nuvarande SD-regeringen är en katastrof för klimatet. Sverige missar klimatmålen och investeringar för klimatomställningen bromsas eller går bakåt. Därför behöver vi ett regeringsskifte.

● **Vänsterpartiet är garanten** för en ny vänsterregering som tar klimathotet på allvar. För klimatomställning kräver en samhällsomställning. Alla insatser som vi gör individuellt, genom att göra klimatmedvetna inköp, resor och upppoffringar i vår vardag är inte obetydliga. Men för att ställa om Sverige behövs politiska beslut.

Därför vill Vänsterpartiet investera för att ställa om Sverige. Investeringar för klimatsmarta bostäder, upprustning av järnvägen, en billig Sverigebiljett som går att resa med i hela landet och grön omställning av industrin är smart politik. En sådan omställning löser nämligen flera samhällsproblem på en och samma gång. En grön och hållbar politik som också leder till fler och billigare bostäder, en pålitlig kollektivtrafik och som skapar tusentals nya jobb.

Politisk förändring sker inte i ett vakuum, det är genom vårt engagemang i föreningslokalerna, på gator och torg, såväl som i parlamenten, som vi kan förändra den politiska riktningen. Din insats tillsammans med andras gör det möjligt att bygga ett Sverige som går i första ledet för en hållbar framtid.

Gå med i Vänsterpartiet eller engagera dig lokalt för klimatet! Tillsammans byter vi regering 2026.

[vansterpartiet.se/
blimedlem](https://vansterpartiet.se/blimedlem)

Internationell solidaritet

Miljoner människor över hela världen demonstrerar för Palestina och ett slut på ockupationen av Gaza. Vänsterpartiet fortsätter kräva ett slut på ockupationen och ett stopp på det pågående folkmordet.

FRÅGA 4

Om du fick bestämma, vilken miljö- eller klimatåtgärd skulle genomföras imorgon?

Pär Ödlund,
35 år, Projektledare

– En progressiv skatt på drivmedel som mer effektivt slår mot dem som faktiskt inte behöver åka bil men samtidigt inte ställer till det för folk som inte har något alternativ och lever på marginalen.

Jawad Zanganeh,
47 år, VVS-ingenjör

– Jag skulle bygga ut och införa gratis kollektivtrafik, förbjuda försäljning av nya bensin- och dieslbilar, införa ekonomiskt stöd för köp av relativt billiga elbilar och bygga ut laddinfrastrukturen.

Jenny Björklund Hansson,
44 år, Kommunalråd (V) Helsingborg

– Jag skulle införa gratis kollektivtrafik! Forskning visar att fler skulle välja att åka kollektivt då, tillgängligheten skulle öka och koldioxidutsläppen minska radikalt.

Kerstin Tenning,
75 år, Pensionär

– Inga amerikanska militärbaser i Sverige. Billigare kollektivtrafik och Sverigebiljett. Inga subventioner till flyget och fossildrivmedel. Gör det rättvist: de som släpper ut mest, men inte måste, betalar mest.

LEDARE

Miljö och klimat är viktiga frågor också i Mölnadal

BIOLOGISK MÅNGFALD. Mölnadal har ett ansvar för att värna ett av de gröna stråken i Västsverige. Änggårdssbergens enda biologiska kontakt med omvärlden ligger i Lilla Fässbergsdalen. Där pågår planering för att bygga bostäder. Det får inte göra att Änggårdssbergen stängs in!

Vi i Mölnadal påverkas som alla andra av miljöfrågor i Sverige och i världen. Klimat, miljögifter och minskande biologisk mångfald är viktiga frågor även här.

● **Mölnadal** är en kommun med stor risk för översvämning på många ställen till exempel. Klimatförändringarna tvingar oss att lägga många extra miljoner på att undvika översvämningar i Lindome, Kålleröd och Mölnadal.

Biologisk mångfald kan låta lite akademiskt. Men det handlar i slutändan om hur naturen och vår matförsörjning ska kunna anpassa sig då förhållanden förändras. När temperaturen stiger, när det blir blötare på en del platser och torrare på andra.

Vi vet att de rikaste är de som orsakar de största skadorna för klimat och miljö. Därför är Vänsterpartiet så viktigt. Lyckas vi öka jämlikheten såsom vi vill ökar vi direkt chanserna att rädda både klimat och andra miljöfrågor. Vi ska inte lösa krisen genom att göra livet sämre för dem som redan har det kärt.

Det finns också frågor där vi kan påverka utvecklingen genom den kommunala politiken. Den största klimatpåverkan som Mölnadal har kommer från biltrafiken. Alldeles för lite görs för att minska den. Vi har inte ens statistik på hur mycket trafik som sker inom Mölnadal, och hur mycket som går igenom. När regeringen satsar på att bilar ska fortsätta köras på bensin och diesel länge till blir detta ännu viktigare.

Högern i Mölnadal vill också bygga stora villaområden, något som vi vet genererar mycket biltrafik. Positivt är den nya järnvägen och en satsning på snabbare bussar mellan Mölnadal och Frölunda. På lite sikt kan detta minska behovet av att köra bil för oss i Mölnadal.

Det pågår planering för att ta bort ett helt berg i Lindome. Målet ska vara att skapa en så kallad logistikpark, en plats för omlastning från långtraktare till mindre lastbilar. Den föreslagna platsen gör koppling till järnväg omöjlig. Om det ens blir av vet vi inte, exploatören kanske bara vill ha en bergtäkt? Vänsterpartiet har föreslagit en plats vid järnvägen, utan berg.

Mölnadal har ett ansvar för att värna ett av de gröna stråken i Västsverige. Änggårdssbergens enda biologiska kontakt med omvärlden ligger i Lilla Fässbergsdalen. Där pågår planering för att bygga bostäder. Det får inte göra att Änggårdssbergen stängs in!

Vi ser också ett helt annat slags hot. Ett förslag på omorganisation av Mölnadals politiska styrning som riskerar att försvaga medborgarnas möjlighet till insyn i och påverkan på hur miljöfrågor i Mölnadal sköts. Mer om det på annan plats i den här tidningen.

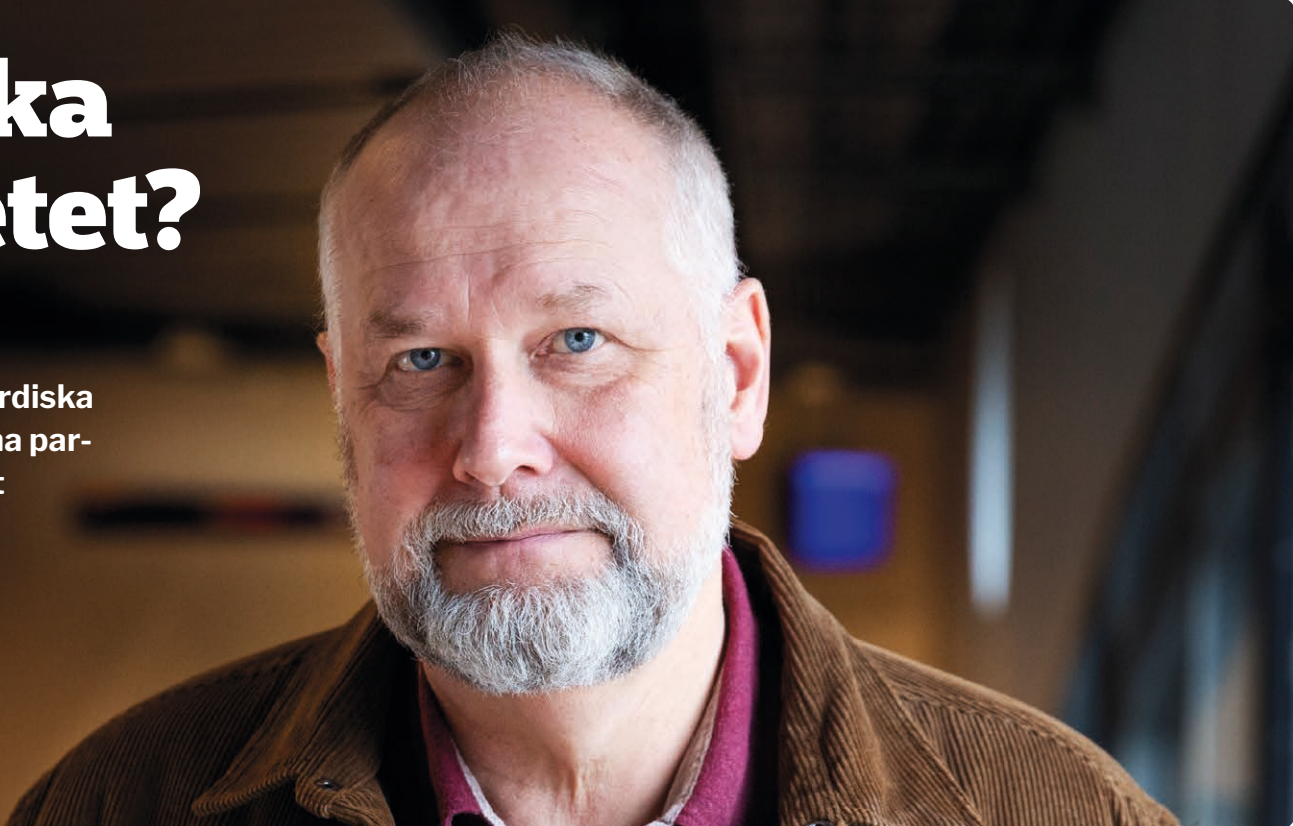
Joakim Ramberg
Gruppledare (V), Mölnadal

FOTO: AGNES STUBER

Ska EU svika klimatarbetet?

Det är högern som regerar i EU. I de nordiska EU-länderna var det vänstern och gröna partier som vann valet till EU-parlamentet 2024 medan extremhögern tappade stöd. Men så såg det inte ut på kontinenten.
Den nya EU-kommis-sionen är den mest högervridna som vi har sett.

● **Regeringar ledda** av högerpartier dominerar i EUs ministerråd. I EU-parlamentet har den stora högergruppen EPP, där moderater och kristdemokrater ingår, majoritet med tre högerextrema grupper. Det är en majoritet som de inte har tvekat att använda vid flera tillfällen.
För klimat- och miljöarbetet är den nya majoriteten dåliga nyheter. EU-kommissionen har fokus på ”för-enkling” och konkurrenskraft. Det innebär att nyligen antagen miljölagstiftning öppnas upp för att försvagas eller skjutas framåt i tiden. Vi har redan haft stora konflikter om redan antagen lagstiftning om avskogning, avgaskrav på bilar, klimattullar och

företagsansvar. Ofta har vi kunnat stoppa rena försämringar av lagarna, men vi får ägna mycket kraft åt att förhindra försämringar istället för att driva igenom nödvändiga förbättringar.
I EU-parlamentet vacklar den traditionella högern mellan att luta sig emot extremhögern och göra upp vänsterut. Inom extremhögern finns högljudda vetenskapsförnekare i klimatfrågan och ledamöter som bara upprepar de mest reaktionära åsikterna från industrin. EU-parlamentet har tidigare varit en pådrivare i EUs miljöarbete, genom parlamentets ändringsförslag har kommissionens förslag gjorts bättre. Nu är rollerna

ombytta, en majoritet i parlamentet vill istället försämrare förslagen.
I valrörelsen talade moderaterna om att klimatfrågan skulle lösas i EU, väl på plats gör de sitt bästa för att försvaga klimatarbetet. Industrins lobbyister har direkt inflytande över högers ledamöter, samma ledamöter som ofta angriper miljöarbetets arbete. En miljörelse som har en bråkdel av industrins resurser att försöka påverka besluten.
Idag framstår det som oklart om EU kommer att stå fast vid viktiga klimatbeslut som att fasa ut fossila bränslen för bilar, fartyg och flyg. Det påverkar investeringarna, företagen

tvekar när EU tvekar. För Sverige innebär det att viktiga investeringar som hade inneburit nya jobb och minskade utsläpp inte blir av.
Även Sveriges roll i EU har förändrats, från pådrivare till bromskloss. Som en direkt effekt av regeringens oansvariga klimatpolitik ser Sverige ut att missa de uppsatta klimatmålen.
En ny rödgrön regering i Sverige efter valet 2026 kan ändra på det. Vi ska se till att klimatarbetet får ny kraft och att Sverige klarar klimatmålen. Vi ska se till att Sverige åter blir pådrivare, inte bromskloss, för klimatarbetet i EU.
Jonas Sjöstedt

Stor jobsatsning ställer om Sverige

Så mycket vill Vänsterpartiet frigöra för offentliga investeringar genom införandet av ett underskottsmål på en procent av statsbudgeten under en tio-årsperiod. En investering för framtiden som skapar 80 000 jobb som framöver kommer betala sig själv.
Hit ska pengarna gå:

Ladd-infrastruktur och bättre vägar
De 170 miljarderna innebär även att väg- underhållet stärks och att ladd-infrastruktur för elbilar kan byggas ut i hela landet.

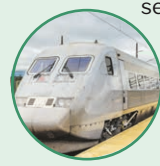
Ökad elproduktion
50 miljarder kronor för att bygga ut stamnätet och öka överföringskapaciteten för att undvika att hushåll och företag får bära kostnaden via höjda skatter.

Bygg ut järnvägsnätet
170 miljarder för att möjliggöra en total renovering av hela järnvägsnätet, utbyggnad av Malm-banan, färdigställning av Ostkustbanan och samtidigt rädda flera av de nu existerande regionala lokalbanorna.

Renovera och klimatanpassa allmännyttan
100 miljarder till att renovera allmännyttan: Omkring 140 000 bostäder är i behov av akut renovering och nästan lika många är i behov av renovering inom kort. Bygg- och fastighets-sektorn står för en femtedel av Sveriges territoriella

Fler jobb
Stora klimatinvesteringar kräver stora arbetsinsatser. Genom dessa satsningar skapar vi upp emot 80 000 nya jobb inom flera olika sektorer. Fler som kommer i arbete och ett samhällsansvar för klimatomställningen istället för prischockspolitik mot låginkomsttagare.

VÄNSTERNES KLIMATPAKET

Skogen är mest värd när träden får stå kvar

Vad kan en skogsägare leva av? Timmer? Pappersmassa? Eller turism?

Leif Öster på Dalagård i byn Fors har valt det senare.

–Det finns knappt någon enskild skogsägare som kan leva på avverkning. Skogen är som mest värdefull när träden får stå kvar, säger han.

I Leif Östers skog i Fors får träden stå kvar så länge som möjligt. Allt timmer i de gästhus han byggt kommer från den egna skogen. För Vänsterpartiets klimatpolitiska talesperson Kajsa Fredholm är hans exempel ett bevis för att det finns bättre sätt att sköta skogen än att hugga ned stora arealer åt gången.

● **69 procent av Sverige** täcks av skog. En stor majoritet av de privata skogsägarna har ärvt den skog de förvaltar. Men det är bara några få procent som äger mer än 200 hektar. I snitt äger den svenske skogsbonden 12 hektar skogsmark.

–Det säger sig själv att det inte går att leva på, säger Leif Öster. Ändå tjarar LRF och skogsnäringen om bristande lönsamhet om man inte får rätt att avverka som man vill, ibland till och med om risken för konfiskering av marken, trots att det aldrig skett någon sådan!

Och klimatmålen? De är omöjliga att nå med nuvarande politik, fastslog Naturvårdsverket i våras, speciellt för skogen. Tillväxten är för låg. Kritiken påverkar inte regeringen. Direktiven i den skogsutredning som tillsatts pekar på fortsatt storskalig avverkning i form av kalhyggesbruk som tillfredsställer skogsindustrins behov av virke.

Kursändring

Det finns emellertid tecken på kursändring, menar Leif Öster. Allt fler skogsägare söker mer naturnära alternativ.

I det avseendet kan svenska kyrkan bli ett föredöme. Kyrkan är Sveriges femte största skogsägare med sina 404 000 hektar skogsmark. I kyrkans egen skogsutredning – som ska beslutas på kyrkomötet i november – betonas såväl klimatnytta som naturskogsbruk. Utredaren föreslår att hälften av kyrkans skog undantas från kalhyggesbruk.

20 procent av marken föreslås formellt bli skyddad för ökad mångfald och kolinlagring, medan 30 procent omvandlas till naturnära skogsbruk.

Sex procent skyddad

I dag har endast 8,9 procent av den svenska skogen sådant formellt skydd, varav 61 procent är fjällnära skog. Av den produktiva skogen handlar det om sex procent i hela landet, i Svealand och Götaland blott tre.

Trots detta har flera stift protesterat mot förslaget att skydda stora delar av kyrkans skog från avverkning. I Expressen liknar förre ärkebiskopen K-G Hammar upproret vid att kyrkans företrädare hellre tjänar mammon. Protesterna imponerar inte heller på Leif Öster. ”Kyrkan blir klassens ljus om skogsförslaget antas”, skriver han i Supermiljöbloggen.

–Skogspolitiken andas en osund närhet till skogsindustrin, vilket gör det svårt för den enskilde skogsägaren att välja en egen väg, hävdar han.

Avverkning styr

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) sorterar till skillnad från andra utbildningar under näringslivsdepartementet i stället för utbildningsdepartementet.

–Det innebär att forskningen är styrd mot avverkning och produktion, och att det finns alltför lite studier om ett naturnära skogsbruk, säger Öster.

Det missgynnar i sin tur de omkring 300 000 privata skogsägare som äger hälften av all svensk skog, och som har obetydliga eller inga inkomster av träden de ärvde. En skog som skulle ha mått bra av mindre gallring och mer luckhuggning, då enstaka, äldre träd tas ut i stället för flera hektar åt gången. En skog som de skulle vara stolta att visa upp, och glada att vara i.

När gör träd störst klimatnytt

Som bioenergi:
→ ingen alls

Som kartong:
→ försvinnande kort

I trähus:
→ i hundra år.

Mest i skogen

KÄLLA: ERIK WESTHOLM,
10 TANKAR OM SKOGENS FRAMTID

FOTO: ANDREA ANDERSSON-TAL

Stå kvar

Självbestämmande

I debatten framställs skogsägare ofta som offer – inte för högeffektiva skogsmaskiner utan för hot mot sin äganderätt.

–Det finns inget land där äganderätten är så stark som i Sverige, invänder Leif Öster. Problemet är snarare att svensk skogspolitik är så hårt styrd att alternativen blir få.

Fram till 1993 var svensk skogspolitik strängt reglerad. Skogen skulle leverera exportinkomster och den svenska produktionsmodellen blev ett internationellt föredöme. 1993 upphörde den hårda regleringen, och miljöhänsyn likställdes med produktionsmål. ”Frihet under ansvar” blev samtidigt en ursäkt för att slippa begränsa huggfesten. Själva inriktningen påverkades knappast.

ytta?

Skräckexempel

I den globala uppvärmningens tid är detta sedan länge historia, och Sverige snarare ett skräckexempel.

I dag talas om skogens roll som kolsänka och vikten av att låta träden stå kvar. Svenska företrädare uppträder som bromsklossar när EU:s fit för 55 kräver att klimatgaserna ska minska med minst 55 procent till 2030.

Fyra av tio svenskar vill se minskat antal avverkningar, enligt SOM-institutet, endast sex procent fler. Skogsindustrin håller inte med. Med årliga vinster på 50 miljarder kronor har den goda skäl att applådera regeringens direktiv till skogsutredningen.

Flyttar pengarna

För enskilda skogsägare är utgången inte lika gynnsam, påpekar kulturgeografen Erik Westholm i sin bok ”10 tankar om skogens framtid”; för vad händer när skogen tar slut? Jo, skogsindustrin kan flytta sina pengar till andra, om möjligt lika lönsamma verksamheter.

Skogsägaren har bara kvar sina kalhyggen.

–Men vi är en miljon svenskar som bor på landsbygden, och vi blir inte färre trots allt tal om motsatsen, påpekar Leif Öster, som drivit sin Dalagård med hustrun Cecilia i femton år.

I en hållbar ekonomi blir de lantliga tillgångarna en resurs att leva på, alltifrån mathantverk och turism till noggrant utvalt, långlivat timmer.

▼ Per Längby

FOTO: AGNES STUBER

Kajsa Fredholm, klimatpolitisk talesperson och riksdagsledamot för Vänsterpartiet.

Vinst viktigare än klimatet?

● Under hotet av en klimatkollaps satsar bil- och stålindustrin på omställning. Skogsindustrin däremot kräver business as usual.

För 300 000 privata skogsägare innebär det fortsatt skövling av naturnära skogar och artrika biotoper.

För klimatet innebär det ett steg närmare kollapsen.

– De flesta privata skogsägare vill skydda sin skog, men saknar medel att förverkliga det, framhåller Kajsa Fredholm, klimatpolitisk talesperson och riksdagsledamot för Vänsterpartiet.

När vi talas vid har de båda skogsjättarna SCA och Holmen precis krävt att under en period få stryka miljöcertifieringen FSC för sina skogar; deras vidsträckta arealer räcker inte till för allt virke de vill avverka.

Hållbara alternativ

– De hävdar att råvaran trä kan ersätta fossil råvara och att man därför måste öka produktionen, säger Fredholm. Men alla alternativ måste också vara hållbara. EU-parlamentet har exempelvis sagt nej till palmolja eftersom produktionen orsakar stora skador för klimatet i de regnskogar där den odlas.

EU har blivit en nagel i ögat på skogsindustrin – och en huvudvärk för Sveriges borgerliga regering. I direktiven för den skogsutredning som tillsattes i början av året finns

punkten ”Möta policyutvecklingen i EU”. Låter det inte misstänkt likt bemöta?

Stödåtgärder

– Jo, säger Kajsa Fredholm, vi ser ju motstånd mot ett hållbart skogsbruk inom såväl kyrkan som från regeringen. Tidöpartierna har tagit bort många stödåtgärder för skogen, som för biotopområden och naturreservat. Vänsterpartiet har tvärtom föreslagit fyra miljarder mer årligen i sådant stöd.

Pengarna är tänkt att tas från det underskottsmål på minus en procent som Vänsterpartiet föreslog för några år sedan, och som under tio år skulle öka statsskulden från blygsamma 31,1 procent till högst överkomliga 39.

Totalt skulle Vänsterpartiets initiativ ge svenskarna 700 miljarder kronor i klimatåtgärder.

Samråd

I väntan på detta tenderar klimatsatsningarna snarare gå bakåt.

– Förslaget från skogsutredningen om kortare samråd vid avverkning – från sex veckor till tio dagar! – är ett sådant exempel, säger Kajsa Fredholm.

Dagens politik med sänkta krav på skogsägarna, menar hon, är riggad för skogsindustrin och de stora skogsägarnas profitbegär. Den missgynnar ett hållbart skogsbruk, och en skog man vill vara i.

Per Längby

Illustration: Thomas Selvig

Stoppa folkmordet!

Vänsterpartiet kräver ett omedelbart och permanent eldupphör i Gaza, att ICC:s internationella arresteringsorder av Netanyahu följs och att sanktioner och

andra åtgärder mot Israel införs. Vi kräver också en internationell kraftsamling för att häva ockupationen och ett erkännande av Palestina i FN.

KRÖNIKA

Inga kalhyggen i Mölndal!

Vänsterpartiet Mölndal lämnade 2023 in en motion om hyggesfritt skogsbruk som behandlas i kommunfullmäktige under sommaren 2025.

Mölndal stad har de senaste åren inte haft några inkomster på sitt skogsinnehav. Trots detta fortsätter man skogsbruk med kalhyggen. När ekonomisk vinst uteblir försvinner det främsta argumentet för storskalig avverkning. Då finns inget skäl att offra biologisk mångfald, klimatnytta och friluftsvärden.

Skogen är ovärderlig för invånarnas hälsa och välbefinnande. Den används för rekreation, motion, återhämtning och naturnära upplevelser – värden som inte kan mätas i kronor men som sparar samhället stora kostnader inom exempelvis vård och folkhälsa.

Kalhyggen innebär också klimatkostnader. Träden binder koldioxid så länge de står, men när de huggs ner frigörs koldioxid till atmosfären. Marken blir känslig för erosion och vattenkvaliteten försämras. Om vi inte tjänar pengar på skogen är det särskilt orimligt att samtidigt orsaka miljömässiga förluster.

Att bevara skogen och sköta den varsamt, exempelvis genom plockhuggning eller hyggesfritt skogsbruk, ger stora långsiktiga värden – både ekologiska, sociala och indirekt ekonomiska. Mölndal bör därför skydda sina skogar, inte avverka dem.

Lennart Svensson
Vice ordförande i
Servicenämnden (V)

Låt miljönämnden vara kvar!

Den politiska majoriteten vill slå ihop byggnadsnämnden och miljönämnden i Mölndal. Vänsterpartiet har lyft fram flera risker med förslaget och här följer ett samtal med Anne Sjögren och Robert Mårland, Vänsterpartiets representanter i miljönämnden.

Är miljönämnden hotad?

Robert: Den är ju hotad av att det finns ett tjänstemannaförslag om att slå ihop miljönämnden och byggnadsnämnden. Det skedde redan för ett drygt år sedan att förvaltningsarna slogs ihop. Nu vill man även slå ihop nämnderna.

Varför tycker ni att vi behöver ha en separat miljönämnd?

Anne: Mölndal står inför stora byggprojekt de närmaste åren, vilket ställer ökade krav på just byggnadsnämnden och miljönämnden. Istället för att stärka beredskapen och kunskapen inför stora satsningar så minskar man den, vilket gör att vi reagerar och anser att tajmingen är dålig.

Bygget av Forsåker och den nya järnvägssatsningen innebär troligen många nya situationer, som våra tjänstemän ställs inför. Mölndal är en gammal industristad. När man börjar bygga och gräva kan man råka på gamla kemikalieförekomster t ex. Vi har tidigare haft situationer med kemptvättar, tippmassor etc. Stora byggen kan ju innebära många andra situationer där miljöaspekten måste vara viktig, på kort och lång sikt.

Robert: Både bygg- och miljönämnden hanterar väldigt mycket lagar. Det är ju myndighetsnämnder, vilket innebär att miljönämnden i dagsläget använder sig av miljöbalken, livsmedelslagstiftning, alkohollagstiftning och så vidare. Och det är väldigt stora lagar. Det är mycket att läsa in sig på om man ska försöka hänga med. Detsamma gäller på byggsidan där man har plan- och bygglagen till exempel.

Detta gör att vi som fritidspolitiker kommer att få svårt att fatta genomtänkta beslut när det är så mycket

Robert Mårland

Anne Sjögren

“Både byggnadsnämnden och miljönämnden hanterar väldigt mycket lagar. Det är ju myndighetsnämnder, vilket innebär att miljönämnden i dagsläget använder sig av miljöbalken, livsmedelslagstiftning, alkohollagstiftning och så vidare. Och det är väldigt stora lagar. Det är mycket att läsa in sig på om man ska försöka hänga med.” Det säger Robert Mårland, en av Vänsterpartiets representanter i miljönämnden.

mer lagar man behöver ha hand om på det här mötet en gång i månaden.

Det blir mycket mer att läsa in sig på och besluten kanske inte blir lika genomtänkta.

Anne: Vi har dessutom det senaste åren förstått vilket stort problem tex avfallsbrottslighet innebär - både i den direkta hanteringen av avfallet, men också som en del för att dra in pengar till en större brottslighet. Vi förstår att där det finns mycket pengar, där riskerar vi också att ha med oärlighet att göra. Då behöver vi vara pålästa – och tjänstemän och politiker behöver stötta varandra för att vara professionella.

Sedan har vi ju andra utmaningar med miljöfrågor. Om man tänker på klimatförändringarna som leder till översvämningar, ibland torka, ibland värmeböljor med hälsorisker och påverkan på livsmedelsförsörjningen. Vi behöver också hålla koll på kemikalier, som PFAS till exempel.

Men ni tycker inte att det är bra att nämnden kan göra en

sammanvägd bedömning av miljöaspekterna och behovet av att bygga?

Anne: Jo, i den bästa av världar så vore det ju guld värt om vi slog våra kloka huvuden ihop, såväl tjänstemän som politiker. Både bygg och miljö, och vände och vred på det. Men vi vet ju också att det finns stora starka intressen bakom. Ska man då behandla alla delar tillsammans är det lätt hänt att miljöaspekterna prioriteras ner.

Görs det något för att behålla nämnden separat?

Anne: Vi har lyft frågan på våra nämndmöten. Men vi har inte varit med i någon diskussion om det utan vi har fått presenterat för oss den utredning som gjordes.

En tjänsteman har utrett frågan. Och som man ropar får man svar. Frågar man efter effektivitet och lätt att styra, då får man vissa svar.

Vi skriver också en insändare tillsammans, V, MP, C, L och KD.

Text: Joakim Ramberg

En **klimat**omställning kräver en **samhälls**omställning

Vi befinner oss i en klimatkris. Möjligheten att begränsa uppvärmningen till 1,5 grader enligt Parisavtalets målsättning minskar dramatiskt. Förra året blev det varmaste året som uppmätts och medeltemperaturen passerade gränsen på 1,5 grader för första gången.

● **Omställningstakten måste** öka kraftigt och de globala utsläppen minska drastiskt. Tyvärr har regeringen och Sverigedemokraterna helt övergivit klimatambitionerna för Sverige. Genom att trixa med siffror och lova runt om kärnkraft försöker man slingra sig ur sitt ansvar.

Det har funnits en övertro på att marknaden ska hantera klimatomställningen utan att blanda in samhället. Men marknaden kan inte lösa kritiska systemfrågor, det helhetsansvaret kan bara det offentliga ta. Vänsterpartiets klimatpolitik är strukturerad, omfattande och folkligt förankrad. Genom miljardinvesteringar vill vi se till att klimatomställningen accelereras. Samhället måste ställa om snabbt om vi ska undvika klimatkatastrofen. Men om omställningen ska lyckas behöver den ske med en tydlig folklig förankring.

Skylten säger allt.
Det behövs en omställning av samhället. Vänsterpartiets klimatpolitik kan ge många av svaren.

Därför handlar klimatpolitiken också om sysselsättning, välfärd och regional utveckling.

Vi vill göra en klimatomställning som funkar för vanligt folk. Sänka biljettpriser i kollektivtrafiken, stärkt järnvägsunderhåll, klimatenoverade bostäder och förbättrad nybyggnation, ett robust elnät, stöd till lokal grön elproduktion och stärkt skydd av värdefull natur – det är några av åtgärderna i Vänsterpartiets klimatinvesteringspaket. Vi föreslår också Sverigejobben – en arbetsmarknadspolitisk insats som möjliggör investeringar i det kommunala VA-nätet och andra klimatanpassningsåtgärder. Med Vänsterpartiets investeringar

kommer Sverige att ta steg mot att bli världens första fossilfria välfärdsland. Vi föreslår en omställningspolitik som kommer att märkas i alla delar av vårt samhälle.

Klimatkrisen utgör ett existentiellt hot mot oss alla. Vi behöver ställa om. Ju längre vi väntar med att möta utmaningarna som den globala uppvärmningen ställer oss inför, desto allvarigare blir följderna för oss själva, våra barn och barnbarn. Men framtiden måste inte vara mörk. När vi pratar om klimatomställningen är det lätt att fastna i det negativa. Det finns saker att göra – tillsammans kan vi förändra!

FOTO: AGNES STUBER

Ida Gabrielsson

MAGNUS ARONSSON/IKON

**Hallå där,
Mona Olsson**

gruppledare för ViSK
i kyrkomötet

Varför är det viktigt att rösta i kyrkovalet?

Därför att det finns en påverkansmöjlighet! Vänstern ska se till att kyrkans budget hamnar på rätt ställen, det vill säga de mest marginaliserade människorna till nytta. Det vi kallar diakoni, kyrkans sociala arbete.

Varför ska en 16-åring rösta på vänstern?

Därför att en 16-åring kommer hela sitt liv att påverkas av kyrkans arbete. Det är en stor och viktig utmaning för kyrkan att släppa in ungdomarna, som inte bara är vår framtid utan också samtid!

Påverkar kyrkan Sverige?

Ja! Kyrkan har ett förtroendekapital. Man lyssnar på oss. Just nu pågår till exempel Svenska kyrkans skogsutredning, där har vi ett ansvar att stå upp mot kapitalisterna som bara vill tjäna pengar på skogen. ■

(V): Inför Sverigebiljett för 450kr i månaden

Klockan är strax efter sju på morgonen och på 11:ans spårvagn ifrån Bergsjön trängs Jenny med andra på väg in till stan. Trots att folk är blöta och morgontrötta så hjälps man åt med barnvagnar och annat. På andra sidan landet i Upplands Väsby regnar det också. Pendeln är inställd, igen, och Kamal står bland hundratals andra och hoppas att han inte ska bli alltför försenad till jobbet. Ännu längre norrut står Ylva utanför sin by i Härjedalen och väntar på en av de fyra dagliga länsbussar hon numera har att välja mellan när hon på grund av åldern inte längre kör bil.

Så här ser det ut. Runt om i landet är vanliga människor beroende av en alltmer underfinansierad kollektivtrafik med eftersatt underhåll. Priserna har ökat med över 42,5 procent på bara tio år och investeringar i nya spår har stoppats av regeringen.

Självklart är detta en fråga om klass. Majoriteten av alla vardagsbilister är välbärgade män i storstad. Idag är det dem man tar hänsyn till vid planering och politiska beslut. Svensk Kollektivtrafik visar i en aktuell studie hur staten subventionerar förmånsbilister med 114 000 kronor. Något liknande kan en kollektivresenär bara drömma om.

Andra prioriterar annorlunda. Städer som Tallinn och Luxemburg har sedan länge helt avgiftsfri kollektivtrafik som finansieras via skatten.

I Sverige följer små orter som Ockelbo efter med goda resultat – folk ställer bilen och äldre kan bo kvar när turtätheten ökar. Tyskland har tagit ett steg på vägen med en biljett där du kan resa i hela landet för 49 euro i månaden. Samma sak föreslog Vänsterpartiet redan 2023. Med en Sverigebiljett på 450 kronor i månaden skulle man kunna resa lokalt och regionalt i hela landet. Det är politik för vanligt folk.

Tove Persson

FÖR EN HÅLLBAR FRAMTID

